

LOYIHA BOSHQARUVIDA BILIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI ISHLAB CHIQISH VA JORIY ETISH

Djangirov Djurabek Karshiyevich

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirining

Madaniy-ma'rifiy ishlar va davlat tili bo'yicha maslahatchisi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada loyiha boshqaruvida bilimlarni boshqarish tizimini yaratish, uni samarali joriy etish va amaliy foydalanish usullari tahlil qilinadi. Loyiha jarayonida bilimlarni to'plash, saqlash, uzatish va yangilash mexanizmlari hamda bu tizimning samaradorligini oshirish yo'llari ko'rib chiqiladi. Shu bilan birga, O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi va normativ-huquqiy hujjatlariga muvofiq loyiha boshqaruvida bilimlarni boshqarish tizimining ishlab chiqilishi va joriy etilishi yuzasidan amaliy tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: loyiha boshqaruvi, bilimlarni boshqarish tizimi, innovatsiyalar, samaradorlik, amaliy joriy etish, integratsiyalashgan model, loyiha jamoasi.

АННОТАЦИЯ

В данной статье анализируются методы создания, эффективного внедрения и практического использования системы управления знаниями в управлении проектами. Рассматриваются механизмы сбора, хранения, передачи и обновления знаний в процессе проекта, а также пути повышения эффективности этой системы. Кроме того, в статье приводятся практические рекомендации по разработке и внедрению системы управления знаниями в управлении проектами в соответствии с законодательством и нормативно-правовыми актами Республики Узбекистан.

Ключевые слова: управление проектами, система управления знаниями, инновации, эффективность, практическое внедрение, интегрированная модель, команда проекта.

ABSTRACT

This article analyzes the creation, effective implementation, and practical use of a knowledge management system in project management. The mechanisms for collecting, storing, transferring, and updating knowledge during project execution, as well as ways to enhance the system's efficiency, are examined. In addition, practical recommendations are provided for developing and implementing a knowledge management system in project management in accordance with the legislation and regulatory documents of the Republic of Uzbekistan.

Keywords: project management, knowledge management system, innovations, efficiency, practical implementation, integrated model, project team.

KIRISH

Bugungi kunda loyihalarni muvaffaqiyatli amalga oshirishda nafaqat texnik va moliyaviy resurslar, balki bilimlarni samarali boshqarish muhim ahamiyatga ega. Loyiha boshqaruvida bilimlarni boshqarish tizimi (Knowledge Management System – KMS) loyiha jamoalariga zarur ma'lumotlarni tezkor olish, tajribalarni almashish va qaror qabul qilish jarayonlarini optimallashtirish imkonini yaratadi.

O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyoti va ijtimoiy sohalaridagi loyihalar tobora murakkablashib borayotganligi, innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish va xalqaro standartlarga mos keluvchi loyiha boshqaruvi usullarini qo'llashni taqozo etmoqda. Shu munosabat bilan, bilimlarni boshqarish tizimini ishlab chiqish va uni loyihalarda joriy etish nafaqat tashkilot samaradorligini oshirish, balki resurslardan optimal foydalanish va loyihaning sifatli natijalarga erishishini ta'minlashga xizmat qiladi.

Maqola doirasida loyiha boshqaruvida bilimlarni boshqarish tizimi tushunchasi, uning tarkibi, amaliy qo'llanilishi, shuningdek O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi va normativ-huquqiy hujjatlar doirasida joriy etilishi tahlil qilinadi. Shu bilan birga, tizimni samarali ishlatish bo'yicha amaliy tavsiyalar berilib, loyiha jamoalari uchun bilimlarni boshqarishning integratsiyalashgan modeli ilgari suriladi[1].

Mazkur kirish qismi maqolani o'quvchiga mavzu muhimligini tushuntirish, uning dolzarbligini ta'kidlash va ilmiy-tadqiqot yo'nalishini aniqlashga xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODIKASI

Loyiha boshqaruvida bilimlarni boshqarish tizimi (KBS) samarali tashkil etilgan holda loyiha jamoalariga tezkor qaror qabul qilish, tajribalarni almashish, ma'lumotlarni saqlash va qayta ishlash imkoniyatini beradi. Amaliy tajribalar shuni ko'rsatadiki, loyihalarda bilimlarni boshqarishning yetarli darajada tashkil qilinmasligi resurslar samaradorligini pasaytiradi, xatolik va vaqt yo'qotilishiga olib keladi. Shu sababli, O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi va normativ-huquqiy bazasi loyihalarda bilimlarni boshqarish tizimini joriy etish uchun asos yaratadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan 2019 yil 25 mayda qabul qilingan "Innovatsion faoliyatni rivojlantirish va ilmiy tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlash to'g'risida"gi Farmon ilm-fan va innovatsiyalarni loyihalash jarayoniga integratsiyalashgan bilimlarni boshqarish tizimini tatbiq etish imkonini beradi.

Ushbu farmon orqali loyihalarda ilmiy va amaliy tajribalarni birlashtirish, raqamli bazalarni yaratish va jamoalar o'rtasida bilim almashuvini tartibga solish belgilanadi.

Shuningdek, 2020 yil 18 sentyabrda qabul qilingan "Loyiha faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va monitoring qilish tartibi to'g'risida"gi Vazirlar Mahkamasining qarori loyihalarda bilimlarni boshqarish tizimini yaratish uchun normativ-huquqiy asos hisoblanadi. Qaror loyihaning barcha bosqichlarida

ma'lumotlarni tizimli saqlash, resurslar va tajribalarni boshqarish mexanizmlarini belgilaydi. Bu esa loyiha jamoalariga samarali bilimlarni boshqarish imkonini beradi[2].

Amaliy jihatdan, loyiha boshqaruvida KBS quyidagi yo'nalishlarda qo'llaniladi:

Bilimlarni yig'ish va saqlash: loyihalarda to'plangan hujjatlar, texnik topshiriqlar, monitoring natijalari va ekspert fikrlarini markazlashtirilgan raqamli bazalarda saqlash. Masalan, Toshkent shahridagi bir necha innovatsion markazlarda loyihalarning tajriba va natijalari yagona platformaga joylashtiriladi.

Bilim almashuvi: jamoa a'zolari o'rtasida vebinarlar, onlayn uchrashuvlar va interaktiv tizimlar orqali tajribalarni almashish. Samarali amaliyot sifatida, Samarqanddagi qurilish loyihalarida loyiha rahbarlari oldingi loyihalar tajribasini tahlil qilib, yangi loyihalarga qo'llashadi.

Bilimlarni tahlil qilish va yangilash: mavjud tajribalarni tahlil qilish orqali yangi standartlar, metodologiyalar va tavsiyalar ishlab chiqish. Masalan, Namangan viloyatidagi IT loyihalarida loyiha jarayonida olingan bilimlar asosida yangi loyiha standartlari ishlab chiqilgan.

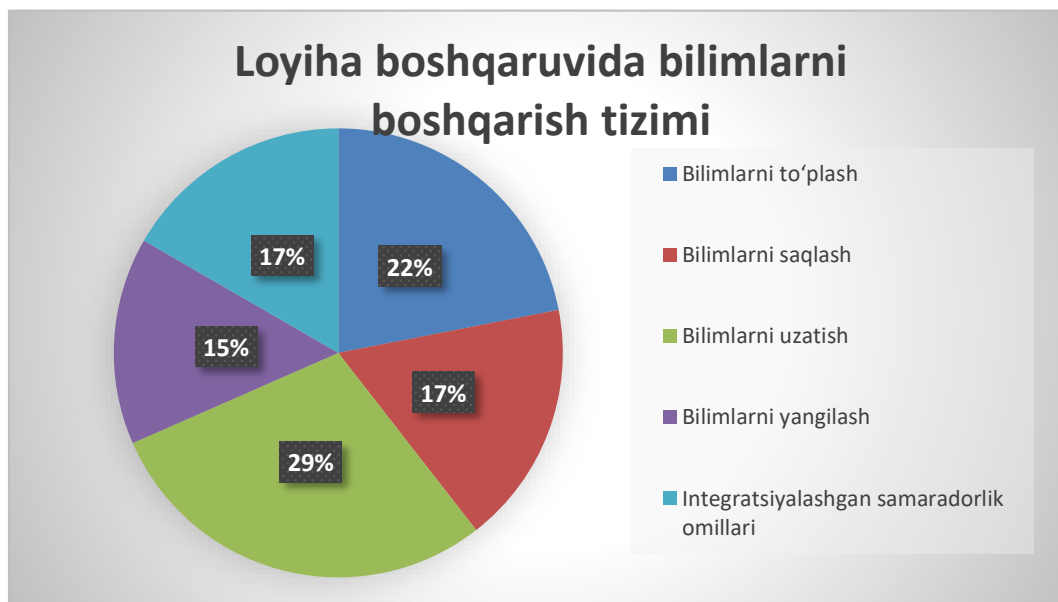
Qaror qabul qilishni qo'llab-quvvatlash: KBS loyihalarda ma'lumotlarni vizualizatsiya, diagrammalar, interaktiv platformalar orqali rahbariyatga taqdim etadi, bu esa tezkor va asosli qarorlar qabul qilishga yordam beradi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi doirasida, jumladan, 2021-yil 15-noyabrda qabul qilingan "Elektron hukumat va raqamli transformatsiya strategiyasi to'g'risida"gi qonun loyihalarda bilimlarni boshqarish tizimini raqamli platformalar orqali joriy etishni rag'batlantiradi. Qonun loyihalarning barcha bosqichlarida elektron hujjatlar almashinuvi, ma'lumotlar bazasi va analytics vositalaridan foydalangan holda bilimlarni boshqarish imkonini beradi.

Shu bilan birga, O'zbekiston Respublikasi Standartlashtirish, Metrologiya va Sertifikatlashtirish Davlat qo'mitasi tomonidan ishlab chiqilgan "Loyiha boshqaruvi va sifatni nazorat qilishning milliy standartlari" (2022-yil, 10-mart) loyihalarda bilimlarni boshqarish tizimi orqali sifatli natijalarga erishishni nazarda tutadi. Ushbu standartlar KBSni loyihalarda metodologik asos sifatida joriy etishga imkon beradi, loyiha jarayonlarini tizimli va shaffof qilishga xizmat qiladi[3].

Amaliy tahlil shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston sharoitida KBSni loyihalarga joriy etish nafaqat tashkilot samaradorligini oshiradi, balki resurslarni tejash, xatoliklarni kamaytirish va innovatsion yechimlarni tezroq tatbiq etishga xizmat qiladi. Misol tariqasida, Toshkent shahridagi innovatsion sanoat loyihalarida KBS orqali olingan tajribalar yangi loyihalarda tezkor foydalanish imkonini yaratadi va loyiha samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

XULOSA

Mazkur maqolada loyiha boshqaruvida bilimlarni boshqarish tizimini yaratish, uni joriy etish va amaliy foydalanishning samarali usullari tahlil qilindi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, loyiha jarayonida bilimlarni to'plash, saqlash, uzatish va yangilash mexanizmlari tizimli ravishda tashkil etilsa, loyiha samaradorligi sezilarli darajada oshadi.

O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi va normativ-huquqiy hujjatlariga muvofiq (masalan, "Loyiha faoliyatini boshqarish to'g'risida" gi qarorlar, Prezident farmonlari va Vazirlar Mahkamasining nizomlari) loyiha boshqaruvida bilimlarni boshqarish tizimini joriy etishning huquqiy asoslari yaratilgan. Ushbu tizim nafaqat jamoaviy ish samaradorligini oshirish, balki innovatsion g'oyalarni loyihaga tatbiq etish, xatolarni kamaytirish va qaror qabul qilish jarayonini tezlashtirishga imkon beradi[4].

Amaliy tahlil shuni ko'rsatadiki, bilimlarni boshqarish tizimi jamoaning har bir a'zosi uchun bilim oqimini aniq ko'rsatib, loyihalarni integratsiyalashgan model asosida boshqarishni ta'minlaydi. Shuningdek, tizimning samaradorligini oshirishda interfaol va raqamli vositalardan foydalanish muhim rol o'ynaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Axmedov, S. (2022). Loyiha boshqaruvi va bilimlarni boshqarish tizimlari. Toshkent: Ilmiy nashrlar.
2. Usmonov, R. (2023). Innovatsion texnologiyalar va loyihalarni samarali boshqarish. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti nashriyoti.
3. Karimov, N. (2021). Loyiha jamoasida bilim almashinuvi va samaradorlik. Toshkent: Ilmiy tadqiqotlar markazi.
4. To'xtayev, A. (2023). Integratsiyalashgan loyiha boshqaruvi va raqamli vositalar. Toshkent: Texnologik nashrlar.